

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

с. Верхний Услон

Югары Ослан муниципаль районы
Башкарма комитетының «2014 – 2020 елларга
Югары Ослан муниципаль районында
дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыру»
муниципаль Программасын раслау турында

Югары Ослан районы прокурорының 08.10.2019 ел, № 02-07-03 күрсәтмәсен үтәү
йөзеннән, Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Башкарма
комитеты

КАРАР БИРӘ:

1. «2014 – 2020 елларга Югары Ослан муниципаль районында дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыру» муниципаль Программасының №2 кушымтасын дәрәс түгел дип танырга һәм алдагы кушымталарны янадан күчерергә.
2. «Югары Ослан муниципаль районында 2014 - 2020 елларга дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыру «Муниципаль программасының чаралар планы» кушымтасын яна редакциядә баян итәргә.
3. Әлеге карарны Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырырга.
4. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенң социаль-мәдәни мәсьәләләр буенча урынбасарына йөкләргә.

Башкарма комитет Житәкчесе

В.С. Тимиряев

"2014 - 2020 ЕЛЛАРГА ЮГАРЫ ОСЛАН МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНДА ДӘҮЛӘТ МИЛЛИ СӘЯСӘТЕН ГАМӘЛГӘ АШЫРУ" ПРОГРАММАСЫ

ПРОГРАММА ПАСПОРТЫ

Программаның Исеме	"2014 - 2020 елларга Югары Ослан муниципаль районында дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыру" Программасы (алга таба - Программа)
Программаның муниципаль заказчысы	Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Башкарма комитеты
Программаның максатлары һәм бурычлары	<p>Программаның максатлары - Татарстан Республикасында дәүләт милли сәясәтен тормышка ашыру, Югары Ослан муниципаль районы территориясендә яшәүче халыклар вәкилләренең цивилизацияле үсеше, этникара һәм конфессияара тынычлыкны һәм татулыкны саклау, гражданлык тәңгәллеге ныгыту, районда мигрантларны уңышлы социаль-мәдәни адаптацияләү һәм интеграцияләү.</p> <p>Программаның бурычлары:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Татарстан Республикасында дәүләт милли сәясәт өлкәсендә муниципаль органнарның граждан жәмгыяте институтлары белән хезмәттәшлеген камилләштерү;2. Гомумроссия гражданнар бердәйлеген ныгытуга ярдәм итү, этникара һәм конфессияара тынычлыкны һәм татулыкны ныгытуга ярдәм итү, мигрантларның социаль-мәдәни жайлашуы һәм интеграциясе өчен шартлар тудыру;3. Югары Ослан муниципаль районында яшәүче халыкларның этномәдәни үсеше өчен шартлар тудыру.
Программаның максатчан индикаторлары күрсәткечләре	<p>мөһим һәм</p> <p>Югары Ослан муниципаль районында этникара мөнәсәбәтләр торышын уңай бәяләүче район халкы өлеше; Башка милләт вәкилләренә карата толерант мөнәсәбәт дәрәжәсе; Район халыкларының этномәдәни үсешенә һәм тел төрлелегенә ярдәм итүгә юнәлдерелгән чараларда катнашучылар саны; Югары Ослан муниципаль районында конфессияара мөнәсәбәтләрнең торышын уңай бәяләүче район халкы өлеше;</p>

	<p>Үзләренең этномәдәни ихтыяжларын канәгатьләндергән район халкы өлеше;</p> <p>Муниципаль берәмлектә гражданлык бердәмлеген саклау һәм этникара мөнәсәбәتلәрне гармонизацияләү буенча программалар саны.</p>
Программаны тормышка ашыру сроклары һәм этаплары	2014 - 2020 еллар
Программаны финанслау чыганаclarы һәм күләме	<p>Программаны финанслау күләме Югары Ослан муниципаль районы бюджеты хисабына, 11 млн. сум тәшкит итә, шул исәптән:</p> <p>2014 ел - 1,0 млн. сум;</p> <p>2015 ел – 1,5 млн. сум;</p> <p>2016 ел– 1,5 млн. сум;</p> <p>2017 ел – 1,5 млн. сум;</p> <p>2018 ел – 1,5 млн. сум;</p> <p>2019 ел - 2 млн. сум;</p> <p>2020 ел - 2 млн. сум.</p> <p>Искәрмә: финанслау күләме фаразланган характерга ия һәм, район бюджеты мөмкинлекләрен исәпкә алып, аңа ел саен төзәтмәләр кертелергә тиеш</p>
Программаны тормышка ашыруның көтелгән ахыргы нәтижәләре һәм социаль-икътисадый нәтижәлелек күрсәткечләре	<p>Югары Ослан муниципаль районында этникара мөнәсәбәтләр торышын уңай бәяләүче район халкы өлеше 2020 елда 72,5 процент тәшкит итәчәк.</p> <p>Башка милләт вәкилләренә карата толерант мөнәсәбәт 2020 елда 62,5 процент тәшкит итәчәк.</p> <p>2020 елда 227 849 кеше Россия халыкларының этномәдәни үсешенә һәм тел төрлелегенә ярдәм итүгә юнәлдерелгән чараларда катнашчак.</p> <p>2020 елда 68,5 процент район халкы үз этномәдәни ихтыяжларын канәгатьләндергән.</p> <p>Программаны тормышка ашырудан социаль-икътисади нәтижәлелек Югары Ослан муниципаль районында яшәүче халыкларның социаль тотрыклылыгын, этникара һәм конфессияара тынычлыкны һәм татулыгын, этномәдәни үзенчәлеген саклап калудан һәм социаль-мәдәни ихтыяжларын канәгатьләндерүдән гыйбарәт:</p> <p>милли-мәдәни һәм социаль хәлне яхшыртуда;</p> <p>региональ һәм гомумроссия гражданлык тәңгәллеген ныгытуда;</p> <p>этнокультура потенциалыннан файдалану нәтижәлелеген арттытуда;</p>

	<p>милләтара һәм динара низагларны булдырмауда; районның инвестицион һәм туристик жәлеп итүчәнлеген үсешендә; мигрантларның социаль һәм мәдәни адаптациясен һәм интеграциясен камилләштерүгә юнәлдерелгән чаралар системасын гамәлгә ашыруда.</p>
--	---

I. ПРОГРАММАНЫ ГАМӘЛГӘ АШЫРУ ӨЛКӘСЕНЕҢ ГОМУМИ ХАРАКТЕРИСТИКАСЫ, ШУЛ ИСӘПТӘН АЛАРНЫ ХӘЛ ИТҮГӘ ЮНӘЛДЕРЕЛГӘН ПРОБЛЕМАЛАР

Югары Ослан муниципаль районында милләтара мөнәсәбәтләрнең торышы төрле этник төркем һәм конфессияләр вәкилләренең тотрыклылыгы, тыныч хезмәттәшлеге һәм хезмәттәшлеге белән характерлана. Үзара хөрмәткә һәм ышанычка нигезләнгән милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләр районда прогрессив тенденцияләр рәвешендә ныгытылды һәм ижтимагый этномәдәни берләшмәләр һәм граждан жәмгыятең башка институтлары белән хезмәттәшлектә муниципаль хакимият органнарының аерым кайгыртучанлык предметы булып тора.

Югары Ослан муниципаль районының үзенчәлеге-аларның үсеше хәзерге Татарстан территориясендә яшәүче халыкларның горейф-гадәтләренә үзара ныклы этномәдәни багланышы һәм үзара бәйләнеше белән характерланган халыкның полиэтниклыгы һәм поликонфессиональлеге. Бу процесста, гадәттәгечә, татар һәм рус халыклары вәкилләре төп рольне уйный, алар Югары Ослан муниципаль районында яшәүче башка халыклар вәкилләренә карата күпчелекне тәшкит итә. Югары Ослан муниципаль районында соңгы халык санын алу нәтижәләре буенча 17957 кеше тәшкит итә. Шуларның 67,1% – руслар, 23,7% – татарлар, 7,8% – чуашлар, 1,4% – башкалар. 0-18 яшьлек балалар саны-4460 кеше.

Югары Ослан муниципаль районында төрле мәдәният һәм дин вәкилләренә озак еллар бергә яшәү дәверендә урнашкан дустанә күршелек традицияләре хәзерге вакытта да саклана.

Район халкының күпмилләтле составы динамик рәвештә үзгәрә, яңа этник төркемнәр барлыкка килә. БДБ илләренән хезмәт мигрантларын жәлеп итү аркасында килеп чыккан процесслар аеруча актуаль. Ел саен республикага йөз меңнән артык чит ил кешесе килә.

Мигрантларның уңышлы социомәдәни жайлашуын һәм интеграциясен тәмин итүдә гражданлык жәмгыяте институтлары зур роль уйный. Алар арасында Бөтендөнья татар конгрессының жирле бүлеге, Югары Ослан районы мәчетләре имамнары Советы мөһим урынны алып тора.

Районда белем бирүнең полимәдәни моделен үстерү һәм гражданлык тәңгәллеген формалаштыру буенча максатчан эш алып барыла; яшь буынны районда яшәүче халыкларның мәдәниятенә, теленә, горейф-гадәтләренә хөрмәт тәрбияләү; белем бирү процессында гуманитар юнәлешнең ролен арттыру, Россия Федерациясе халыкларының күпгасырлык үзара бәйләнешен өйрәнү буенча уку-укыту программаларын файдалану; районда мәгариф һәм милли телләрдә тәрбия системасын үстерү өчен хокукый һәм матди шартлар булдыру.

Шул ук вакытта районга килгән мигрантларны хокукый яктан агарту, аларның жәмгыятьтәге социаль-мәдәни адаптациясе һәм интеграциясе буенча эш житәрлек дәрәжәдә оештырылмаган, кабул итүче жәмгыять һәм мигрантлар арасында мәдәниятара аралашу һәм ышаныч дәрәжәсе түбән.

Милли-мәдәни үсеш, милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләр мәсьәләләрендә идарә итү системасы, мәгариф, мәдәният учреждениеләре, яшыләр сәясәте һәм массакуләм мәгълүмат чаралары кадрларының квалификациясен һәм компетентлыгын күтәрү мөһим бурыч булып тора.

Хәзерге вакытта Татарстан Республикасы алдында милли мөнәсәбәтләрнең реаль торышын һәм үсеш перспективаларын исәпкә алып, Россия Федерациясе алдында да яңа бурычлар тора, аларны хәл итү заманча концептуаль алымнар таләп итә.

Югары Ослан муниципаль районы Башлыгы каршындагы Иҗтимагый Советка, Бөтендөнья татар конгрессының җирле бүлегенә, Югары Ослан рус жәмгыятенә, дәүләт милли сәясәтенең өстенлекләрен һәм бурычларын билгеләүдә мөһим роль бирелә.

Әлеге Программа күп гасырлык үзара хөрмәт һәм күршелек традицияләре нигезендә гражданнарның этномәдәни ихтыяжларын канәгатьләндерүгә юнәлдерелгән. Программа этникара мөнәсәбәтләр өлкәсендәге яңа проблемаларны хәл итәргә, Югары Ослан муниципаль районы халкының этномәдәни үсешен саклап калырга һәм яхшыртырга ярдәм итәчәк.

II. ПРОГРАММАНЫҢ МАКСАТЛАРГА ИРЕШҮ ҺӘМ БУРЫЧЛАРНЫ ХӘЛ ИТҮ МАКСАТЛАРЫ, БУРЫЧЛАРЫ, СРОКЛАРЫ (ЭТАПЛАРЫ) ҺӘМ КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕ (ИНДИКАТОРЛАРЫ)

Программаның максатлары һәм бурычлары Россия Федерациясе Президентының "2025 елга кадәр чорга Россия Федерациясе дәүләт милли сәясәте стратегиясе турында" 2012 елның 19 декабрдәге №1666 Указы белән расланган 2025 елга кадәрге чорга Россия Федерациясе дәүләт милли сәясәте Стратегиясе һәм Татарстан Республикасы Президентының "Татарстан Республикасында дәүләт милли сәясәте Концепциясе турында" 2013 елның 26 июлендәге №ПУ-695 Указы белән расланган Татарстан Республикасында дәүләт милли сәясәте концепциясе белән билгеләнгән өстенлекле юнәлешләргә һәм дәүләт милли сәясәте өлкәсенә кагылышлы федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актларга бәйле.

Программаның максатлары - Татарстан Республикасында милли сәясәтне тормышка ашыру, Югары Ослан муниципаль районы территориясендә яшәүче халыклар вәкилләренең цивилизацияле үсеше, этникара һәм конфессияара тынычлыкны һәм татулыкны саклап калу, гомумроссия гражданлык тәңгәллеген ныгыту, мигрантларны уңышлы социаль-мәдәни адаптацияләү һәм интеграцияләү.

Куелган максатларга ирешү түбәндәге бурычларны тормышка ашыруны күз алдында тота:

1. Татарстан Республикасында дәүләт милли сәясәте өлкәсендә муниципаль органнарның граждан жәмгыяте институтлары белән хезмәттәшлеген камилләштерү;
2. Гомумроссия гражданнар бердәйлеген ныгытуга ярдәм итү, этникара һәм конфессияара тынычлык һәм татулыкны булдыру һәм аларга ярдәм итү, мигрантларны социаль-мәдәни жайлаштыру һәм интеграцияләү;
3. Югары Ослан муниципаль районында яшәүче халыкларның этномәдәни үсеше өчен

шартлар тудыру;

4. Татарстан Республикасында дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыруны фәнни-мәгариф һәм мәгълүмати тәэмин итү.

Программаны гамәлгә ашыру вакыты: 2014-2020 еллар.

Программаның нәтижәлелеген бәяләү өчен Программаның максатчан индикаторлары һәм аны тормышка ашыруның нәтижәлелеге күрсәткечләре кулланыла.

Программаның максатчан индикаторлары һәм Программаны тормышка ашыруның нәтижәлелеге күрсәткечләре N 3 кушымтада күрсәтелгән.

Программаның максатчан индикаторларын һәм күрсәткечләрен исәпләү методикасы программаның N 1.1 кушымтасында күрсәтелгән.

2020 елга максатчан индикаторларның һәм Программага №1 кушымта белән каралган күрсәткечләрнең мәгънәләренә ирешү программаның уңышлы гамәлгә ашырылуын раслаячак.

III. ПРОГРАММА ЧАРАЛАРЫ

Программаның максатларына һәм бурычларына ирешү өчен тормышка ашыруның барлык юнәлешләре буенча формалашчак.

Программа чаралары исемлеге Программаның № 2 кушымтасында күрсәтелгән.

IV. ПРОГРАММАНЫ РЕСУРСЛАР БЕЛӘН ТӘЭМИН ИТҮНЕ НИГЕЗЛӘҮ

Программа чараларын финанслау Югары Ослан муниципаль районы бюджеты хисабына башкарылачак.

Программада программалы чараларны гамәлгә ашыру өчен бюджеттан тыш акчаларны (эшкуарлар, спонсорлар акчаларын) һәм авыл жирлекләре һәм оешмаларның бюджет чараларын жәлеп итү мөмкинлеге каралган.

Программаны финанслау күләме 11 млн. сум тәшкил итә, шул исәптән:

2014 ел - 1,0 млн. сум;

2015 ел – 1,5 млн. сум;

2016 ел– 1,5 млн. сум;

2017 ел – 1,5 млн. сум;

2018 ел – 1,5 млн. сум;

2019 ел - 2 млн. сум;

2020 ел - 2 млн. сум.

Финанслау күләме фаразланган характерга ия һәм, район бюджеты мөмкинлекләрен исәпкә алып, аңа ел саен төзәтмәләр кертелергә тиеш.

"2014 - 2020 елларга Югары Ослан муниципаль районында дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыру" Программасына № 1 кушымта

**"2014 - 2020 ЕЛЛАРГА ЮГАРЫ ОСЛАН МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНДА ДӘҮЛӘТ МИЛЛИ СӘЯСӘТЕН ГАМӘЛГӘ АШЫРУ" МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММАСЫН ТОРМЫШКА АШЫРУНЫҢ МАКСАТЧАН ИНДИКАТОРЛАРЫ
ҺӘМ НӘТИҖӘЛӘЛЕГЕ КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕ**

Максатчан күрсәткеч	Үлчәү берәмлеге	Төп күрсәткеч, 2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Югары Ослан муниципаль районында этникара мөнәсәбәтләр торышын уңай бәяләүче кешеләр өлеше	%	69,1	69,5	70,0	70,5	71,0	71,5	72,0	72,5
Башка милләт вәкилләренә карата толерант мөнәсәбәт дәрәжәсе	%	57	57,5	58,0	58,5	60,0	61,5	62	62,5
Россия халыкларының этномәдәни үсешенә һәм тел төрлелегенә ярдәм итүгә юнәлдерелгән чараларда катнашучылар саны	катнашучылар саны, кеше	16000	16500	18000	19500	20000	21000	21500	22000
Югары Ослан муниципаль районында конфессияара мөнәсәбәтләрнең торышын уңай бәяләүче район халкы өлеше	%	64,7	65,0	65,5	66,0	66,5	67,0	67,5	68,0

Үзләрнең этномәдәни ихтыяжларын канәгатьләндергән район халкы өлеше	%	65,0	66,0	67,0	68,0	68,2	68,3	68,4	68,5
Югары Ослан муниципаль районында гражданлык бердәмлеген саклау һәм этникара мөнәсәбәтләрне гармонизацияләү буенча программалар саны	програм малар саны	0	3	4	4	4	4	4	4

**"2014 - 2020 ЕЛЛАРГА ЮГАРЫ ОСЛАН МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНДА
ДӘҮЛӘТ МИЛЛИ СӘЯСӘТЕН ГАМӘЛГӘ АШЫРУ" ДӘҮЛӘТ
ПРОГРАММАСЫНЫҢ МАКСАТЧАН ИНДИКАТОРЛАРНЫ ҺӘМ
КҮРСӘТКЕЧЛӘРНЕ ИСӘПЛӘҮ МЕТОДИКАСЫ**

Әлеге методика "Югары Ослан муниципаль районында 2014 - 2020 елларга дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыру" муниципаль программасының максатчан индикаторларны һәм күрсәткечләрен исәпләү тәртибен билгели.

1. Югары Ослан муниципаль районында этникара мөнәсәбәтләр торышын уңай бәяләүче район халкының өлеше (I_1) түбәндәге формула буенча билгеләнә:

$$I_1 = \frac{(N_{1MO} + N_{2MO})}{N_{общ}} \times 100\%,$$

монда:

N_{1MO} - соңгы елларда районда этникара мөнәсәбәтләр ныгыды, дип танылган гражданның саны;

N_{2MO} - соңгы елларда районда этникара мөнәсәбәтләр үзгәрмәде, дип танылган гражданның саны;

$N_{общ}$ - сораштырылучыларның гомуми саны.

Соңгы елларда районда этникара мөнәсәбәтләр ныгыды, дип танылган гражданның саны "Сезнең карашка, соңгы елларда Югары Ослан муниципаль районында этникара мөнәсәбәтләр үзгәрдемә?" дигән соравы буенча сораштырылучыларның саны 150 кешедән дә ким булмаган санда репрезентатив сайлау нигезендә билгеләнә.

2. Башка милләт вәкилләренә карата толерант мөнәсәбәт дәрәжәсе (I_2) түбәндәге формула буенча билгеләнә:

$$I_2 = \frac{N_T}{N_{общ}} \times 100\%,$$

монда:

N_T - нинди дә булса милләт вәкилләренә карата ачу яки ризасызлык белдерүче гражданның саны ("Хәзерге вакытта башка милләт кешеләренә карата сез дошманлык тоясызмы?" соравы буенча жәмәгатьчелек фикерен сораштыру нәтижәләре буенча, сораштырылучыларның саны 150 кешедән дә ким булмаган санда репрезентатив сайлау нигезендә билгеләнә).

3. Югары Ослан муниципаль районында яшәүче халыкларның этномәдәни үсешенә һәм тел төрлелегенә ярдәм итүгә юнәлдерелгән чараларда катнашучылар саны (I_4) түбәндәге формула буенча билгеләнә:

$$И_4 = \sum_i N_i^{\text{ЭЯ}},$$

монда:

$N_i^{\text{ЭЯ}}$ - Программа кысаларында тормышка ашырыла торган чарада катнашучылар саны.

4. Югары Ослан муниципаль районында конфессияара мөнәсәбәтләрнең торышын уңай бәяләүче район халкының өлеше түбәндәге формула буенча билгеләнә:

$$И_1 = \frac{(N_{1\text{МО}} + N_{2\text{МО}})}{N_{\text{общ}}} \times 100\%,$$

монда:

$N_{1\text{МО}}$ - соңгы елларда районда конфессияләр арасындагы мөнәсәбәтләрне түзәрлек дип санаган кешеләр саны;

$N_{2\text{МО}}$ - соңгы елларда районда конфессияара мөнәсәбәтләр үзгәрмәде, дип белдергән халык саны;

$N_{\text{общ}}$ - сораштырылучыларның гомуми саны.

Соңгы елларда районда конфессияләр арасындагы мөнәсәбәтләр ныгыды, соңгы елларда районда конфессияара мөнәсәбәтләр үзгәрмәде, дип таныган район халкы саны жәмәгәтчелек фикерен сораштыру нәтижәләре буенча "Сезнең карашка, соңгы елларда Югары Ослан муниципаль районында конфессияара мөнәсәбәтләр үзгәрде?" соравы буенча сораштырылучыларның саны 150дән дә ким булмаган санда репрезентатив сайлау нигезендә билгеләнә.

5. Үзләрәнең этномәдәни ихтыяжларын канәгатьләндергән район халкы өлеше түбәндәге формула буенча билгеләнә:

$$И_2 = \frac{N_y}{N_{\text{общ}}} \times 100\%,$$

монда - үзләрәнең этномәдәни ихтыяжларын канәгатьләндергән гражданның саны.

